

ข้อมูลปราชญ์
(ผู้เชี่ยวชาญ/ประสบความสำเร็จในอาชีพ)

๑. ชื่อ นางสาวคำปอย นามสกุล ทูลมาก
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๓ อายุ ๔๗ ปี เลขประจำตัวประชาชน ๓ ๖๔๐๕ ๐๐๖๐๘ ๕๔ ๖
๓. ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๕๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลป่าจิว อำเภอศรีษะเกษ จังหวัดสุโขทัย
๔. การติดต่อ โทรศัพท์ ๐๙๒-๒๕๐๐๗๕๓
๕. การศึกษา (สูงสุด) ป.๖
๖. ความเชี่ยวชาญ/ความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
 - ภาคการเกษตร ระบุ
 - แปรรูป (OTOP/SME) ระบุ การทอผ้าลายโบราณ
 - ท่องเที่ยวโดยชุมชน ระบุ
 - อื่นๆ

๗. บันทึกองค์ความรู้ของปราชญ์/ผู้ประสบความสำเร็จด้านอาชีพ

๗.๑ ความเป็นมา

ผ้าทอตีนจก ๙ ลาย บ้านหาดเสี้ยว

การทอผ้าเป็นหัตถศิลป์ที่แสดงถึงภูมิปัญญาที่เฉลียวฉลาดความเพียรพยายามของมนุษย์ที่จะนำเส้นใยจากวัสดุมาถักทอเป็นผืนผ้ามีลวดลายสีสันงามสะกดตาแก่ผู้พบเห็น เป็นภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดกันมาจากบรรพบุรุษจากรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย และส่งต่อมายังรุ่นลูก รุ่นหลาน บ่งบอกถึงชาติตระกูลที่สืบเชื้อสายต่อๆ กันมา โดยเฉพาะการทอผ้าเป็นวิถีหนึ่งของชาวไทยพวนตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีษะเกษ จังหวัดสุโขทัย

ในสมัยก่อนหญิงสาวไม่ได้เล่าเรียนหนังสือกันเมื่อเติบโตขึ้นพอที่จะช่วยพ่อ แม่ทำงานได้ ก็ช่วยทำงานทุกอย่าง ตามแต่พ่อ แม่จะมอบหมายให้ทำ เช่น ตักน้ำ ต่ำข้าว เลี้ยงน่อง เป็นต้นส่วนมากเวลากลางคืนก็ฝึกหัดทำฝ้ายซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนที่จะลงมือทอให้ได้ผ้าเป็นผืน ใครมีงานฝ้ายชนิดไหนทำก็นำฝ้ายพร้อมอุปกรณ์การทำฝ้ายมารวมกลุ่มทำกันเป็นพวกๆแต่ละพวกจะมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน วิธีการทำ คือ จุดไฟไว้ตรงกลาง แล้วนั่งล้อมวงกันทำมือก็ทำไป ปากก็คุยกันไปอย่างสนุกสนานถ้ามีชายอายุรุ่นราวคราวเดียวกันมาเที่ยวและคุยด้วยก็ยิ่งเพิ่มความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น งานทำฝ้ายรู้สึกจะไม่ได้ผลเท่าไรดูเหมือนจะเอางานทำฝ้ายเป็นเครื่องบังหน้ามาทำร่วมกัน เพราะมุ่งหวังจะมาคุยเล่นกันเพื่อความสนุกสนานมากกว่า จึงไม่มีใครมาร่วมกันทำ เมื่อรับประทานอาหารเย็นเสร็จต่างคนต่างรีบมา ใครมาถึงก่อนก็จุดไฟไว้คอยเพื่อนไม่มีใครเกี่ยวจนเอาเปรียบกันส่วนพื้นสำหรับจุดไฟนั้นเขาก็พร้อมใจกันไปหาจากป่าในเวลากลางวัน เป็นไม้ไผ่แห้งตายซากเรียกว่า “หลัว”ไปเอามาคราวหนึ่งใช้ได้หลายวัน การทำฝ้ายร่วมกันเช่นนี้เรียกว่า “ลงช่วง” ส่วนหญิงสาวรุ่นใหญ่ซึ่งมีความชำนาญในการทอผ้าแล้วจะทออยู่บ้านบ้างได้ถนัดบ้านบ้าง สุดแล้วแต่ตั้งก็ทอผ้าไว้ที่ไหนก็ไปทอที่นั่นสำหรับผ้าที่ทอนั้นมีหลายประเภท เช่น ผ้าซิ่นตีนจก ผ้าขาวผ้า ผ้าหม่ม ในที่นี้จะกล่าวถึง“ผ้าซิ่นตีนจก” ผ้าซิ่นตีนจกของชาวพวนบ้านหาดเสี้ยวมีมานานนับศตวรรษแล้วลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากกลุ่มผ้าซิ่นของชาวไทยอื่นๆ คือรายละเอียดในการออกแบบโครงสร้างและลวดลายบนผืนผ้าซิ่น แม้แต่ในพื้นที่ตำบลหาดเสี้ยวเดียวกันความแตกต่างของโครงสร้างและลวดลายที่ปรากฏบนผืนผ้าจะไม่เหมือนกันคำกล่าวของผู้เฒ่าผู้แก่ที่บอกว่า “ผ้าซิ่นตีนจกสามารถบอกแหล่งกำเนิดกลุ่มชนชาติพันธุ์ว่ามาจากกลุ่มใด หมู่บ้านใดได้เป็นอย่างดี”

ในสมัยก่อนผ้าซิ่นตีนจกเป็นผ้าซิ่นที่ทอขึ้นมาไว้ในโอกาสพิเศษ เกี่ยวกับความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวพวนหาดเสี้ยว เช่น งานทำบุญ งานนักขัตฤกษ์งานเทศกาลและพิธีการสำคัญ และในกระบวนการทอผ้าทั้งหมด ทุกประเภท ผ้าซิ่นตีนจกเป็นสิ่งที่ประณีตสวยงามที่สุดและยังแฝงไว้ด้วยความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาวพวนหาดเสี้ยวไว้อีกด้วย

หญิงสาวส่วนมากอายุอยู่ในราว ๑๖-๑๗ ปี ต้องได้ฝึกหัดทอผ้าตามกรรมวิธีข้างต้นนั้นต่อจากนี้ก็ต้องเริ่มฝึกหัดทอ ผ้ากันอย่างเอาใจจริงเอาใจต่อไป คือเริ่มฝึกหัดทำเชิงผ้าซึ่งมีลวดลายต่าง ๆ “เรียกว่าขึ้นตีนจก” ความจริงเริ่มฝึกหัดทอเฉพาะตีนจก แต่เอาตัวผ้าขึ้นไปเรียกกรรมเข้าด้วยจึงเรียกว่าขึ้นตีนจก คำว่า “จก” ในที่นี้ หมายถึง อากาศที่ใช้ขนเม่นชนิดที่แข็งแยกเส้นได้ยีนของทุกสอดหรือล้วนลงไปตาม ด้ายยืนที่แยกนั้น คvikเอาด้ายหรือไหมซึ่งอยู่ข้างล่างขึ้นมาข้างบน แล้วแยกด้ายยืนที่อื่นกดเส้นด้ายหรือไหมซึ่งคvikขึ้นมานั้นลงไปข้างล่างอีก ทำเช่นนี้จนตลอด กว้างของด้ายยืนเพื่อให้เป็นลวดลายความต้อง แล้วทอสลักกันไปจนกว่าจะเสร็จเป็นตีนผ้าขึ้น เมื่อทอเสร็จแล้วก็ทอตัวผ้าขึ้นซึ่งมีสีและลวดลายเหมาะสมกันตามที่กำหนด กฎเกณฑ์ไว้เป็นคู่กันสำหรับตีนชนิดนั้น ๆ เสร็จแล้วก็เอาตีน และตัวผ้าขึ้นมาเย็บติดต่อกันเข้าเป็นผ้าขึ้นสำเร็จรูป ใช้นุ่งได้เลย เรียกว่าผ้าขึ้นตีนจก หญิงสาวจะต้องผ่านการฝึกหัดทอผ้าขึ้นตีนจกนี้ด้วยกันทุกคน เป็นอันว่าหญิงสาวทุกคนจะต้องมีผ้าขึ้นตีนจก แล้วเก็บไว้สำหรับนุ่งในเวลา มีงานออกหน้าออกตาเป็นครั้งเป็นคราว ไม่ใช่ชุน่งพรา่เพรื่อ ส่วนมากจะใช้นุ่งในเวลาไปทำบุญที่วัด ใครไม่มีผ้าขึ้นตีนจกนุ่งก็จะต้องอายเพื่อนฝูงเข้ากับเพื่อนฝูงไม่สนิท เพราะส่อแสดงตนว่าเป็นคนขี้เกียจจร้านไม่เอาการเอางาน แม้แต่บรรดาพวกหนุ่ม ๆ ก็ไม่สนใจจะมองเขาอีกด้วย เนื่องด้วยการทอผ้าขึ้นตีนจกนี้ ต้องใช้ความเพียรพยายามและความละเอียดลออมาก ทั้งต้องใช้เวลาทอนานมากด้วย ดังนั้น ผ้าขึ้นตีนจกนี้จึงเป็นสัญลักษณ์ของผู้นุ่งว่า เป็นคนขยันหมั่นเพียรได้ ฝึกหัดทอผ้าขึ้นตีนจกแล้วมีความรู้ความสามารถที่จะทอผ้าอย่างอื่น ๆ ได้ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป และมีความเป็นสาวโดยสมบูรณ์แล้วพร้อมที่จะแต่งงานมีเข้ามีเรือน และจะเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดีด้วย

เมื่อหญิงสาวแต่งงานแล้วก็เลิกนุ่งผ้าขึ้นตีนจกไม่นุ่งต่อไปอีกเลยเมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นประเพณีอีกหนึ่งอย่าง ซึ่งทำให้เราทราบว่าหญิงสาวที่นุ่งผ้าขึ้นตีนจกนั้นยังไม่ได้แต่งงาน เหมือนการปักปิ่นและเป็นสาวโดยสมบูรณ์พร้อมที่จะแต่งงานได้ แต่ในสมัยปัจจุบันนี้จะถือเป็นกฎเกณฑ์เช่นนั้นไม่ได้แล้ว

ลายดอกมนสิบหก

ลายน้ำอ่าง

ลายสองห้อง

ลายสี่ขอ

เครื่องกลาง

ลายแปดขอ

ลายเครือน้อย

ลายเครือใหญ่

อุปกรณ์ การทอผ้าตีนจก

- ๑.เสิง หมายถึง ตะแกรงสานด้วยไม้ไผ่ขนาดกลมเท่ากระดิ่งผัดข้าว
- ๒.อีว หมายถึง อุปกรณ์ที่ใช้หีบเอาเมล็ดฝ้ายออก
- ๓.กง หมายถึง อุปกรณ์ทำด้วยไม้ไผ่ ใซ้ยิงฝ้าย
- ๔.ตะลุ่ม หมายถึง อุปกรณ์ใช้ขันตอนการยิงฝ้ายมีลักษณะเหมือนกระบุงใบใหญ่
- ๕.หลา หมายถึง อุปกรณ์ใช้ปั่นด้าย
- ๖.เปีย หมายถึง อุปกรณ์ทำด้วยไม้ไผ่แยกฝ้ายออกเพื่อทำเป็นใจ
- ๗.เฟือ หมายถึง อุปกรณ์สำหรับคันทูก เพื่อนำมาทำเป็นด้ายยืน
- ๘.ก๊ทอผ้า
- ๙.ด้ายทอผ้า

ส่วนประกอบของผ้าตีนจก

ผ้าชิ้นตีนจก ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ

- ๑.หัวชิ้น คือ ส่วนบนของผ้าชิ้น
- ๒.ตัวชิ้น คือ ส่วนกลางของผ้าชิ้น
- ๓.ตีนชิ้น คือ ส่วนล่างของผ้าชิ้น

ชิ้น หมายถึง ผ้าที่ทอเป็นถุง ตีน หมายถึง โครงสร้างส่วนล่างที่ประกอบเป็นผ้าถุง จก หมายถึง ควกหรือล้วงด้วยมือ ในที่นี้หมายถึง อากาที่ใช้ขนเม่นชนิดที่แข็งแยกเส้นด้ายยืนของทุกสอดขึ้น หรือล้วงลงไปตามเส้นด้ายยืนที่แยกนั้น ควกเอาด้ายหรือไหมซึ่งอยู่ข้างล่างขึ้นมาข้างบน แล้วแยกเส้นด้ายยืนที่อื่นอีกกดเส้นด้ายหรือไหมซึ่งควกขึ้นมานั้นลงไปข้างล่างอีกทำเช่นนี้จนตลอดความกว้างของด้ายยืน เพื่อให้ได้ลวดลายตามต้องการแล้วก็ทอสลักกันไปจนกว่าจะเสร็จเป็นตีนผ้าชิ้น เมื่อทอเสร็จแล้วก็ทอตัวผ้าชิ้นซึ่งมีสีและลวดลายเหมาะสมกันตามที่มีกำหนดกฎเกณฑ์ไว้เป็นคู่สำหรับตีนนั้นๆเสร็จแล้วก็เอาตีนและตัวผ้าชิ้นมาเย็บติดต่อกันเป็นผ้าชิ้นสำเร็จรูป ใซ้นุ่งได้เลยเรียกว่า “ผ้าชิ้นตีนจก” หญิงสาวจะต้องผ่านการฝึกหัดทอผ้าชิ้นตีนจกด้วยกันทุกคนเป็นอันว่าหญิงสาวทุกคนจะต้องมีผ้าชิ้นตีนจกเก็บไว้นุ่งเวลามีงานออกหน้าออกตาเป็นครั้งคราวไม่ใช่นุ่งพร่ำเพรื่อ ส่วนมากจะนุ่งเวลาไปทำบุญที่วัดใครไม่มีผ้าชิ้นตีนจกนุ่งจะต้องอายเพื่อนฝูงเพราะสื่อแสดงว่าตนเป็นคนเกียจคร้าน ไม่เอาการเอางาน แม้แต่บรรดาหนุ่มๆก็ไม่สนใจมอง เนื่องด้วยการทอผ้าชิ้นตีนจกนี้ต้องใช้ความเพียรพยายามและความละเอียดลออมาก ทั้งต้องใช้เวลาทอนานมาก ดังนั้นผ้าชิ้นตีนจกนี้จึงเป็นสัญลักษณ์ของผู้นุ่งว่า เป็นคนขยันหมั่นเพียรผู้ที่ได้ฝึกหัดทอผ้าชิ้นตีนจกแล้วทำให้มีความรู้ความสามารถที่จะทอผ้าอื่นๆ ได้มีความเป็นสาวโดยสมบูรณ์พร้อมที่จะแต่งงานมีเข้ามีเรือนได้และจะเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดีด้วย

ลายของผ้าตีนจก

ผ้าชิ้นตีนจกของชาวบ้านหาดเสี้ยว มีด้วยกันทั้งหมด ๙ ลายหลัก คือ

- ๑.ลายเครือน้อย หมายถึง มีเครื่องประดับตัวลายหลักน้อยและเป็นลายง่ายๆ ลายนี้สามารถให้เด็กฝึกหัดทำตั้งแต่ อายุ ๑๓-๑๔ ปีในโบราณกาลลายเครือน้อยนี้จะต้องต่อกับชิ้นมุก
- ๒.ลายเครือกลาง หมายถึง ลายหลักที่มีความเหมือนกับลายเครือน้อยเพียงแต่มีความยากในการจกกลายเพิ่มขึ้นต้องต่อกับชิ้นเข็น

- ๓.ลายเครือใหญ่ หมายถึง ลายหลักที่มีดอกไม้อยู่ตรงกลางเครือซึ่ง ๒ ลายแรกนั้นไม่มี และจะต้องต่อกับชั้นมุม
- ๔.ลายมนสิบหก หมายถึง ลายหลักที่มีมุม ๑๖ มุมลายนี้จะเป็นลายที่สวยงามกว่าลายอื่นลายนี้ต้องต่อกับชั้นตาเติบ
- ๕.ลายสิบสองหน่วยตัด หมายถึง ลายหลักที่มีชื่อจำนวน ๑๒ ขอ ประกอบกันเป็นดอกมีขาพันทำเป็นสามเหลี่ยมและยังมีนกคาบหรือหงส์ตัวเล็กอยู่ด้วย ลายนี้ต้องต่อกับชั้นตาหว่า
- ๖.ลายน้ำอ่าง หมายถึง ลายหลักที่มีนกหงส์ ๒ ตัว คาบดอกไม้ร่วมกันคล้ายกันกับว่าหงส์ ๒ ตัวนี้คาบดอกไม้ในอ่างน้ำนั่นเอง ลายนี้สตรีชาวพวนหาได้ยากยิ่งเนื่องจากเป็นลายที่มีความสะดุดตา และลายนี้จะต้องต่อกับชั้นเขิน
- ๗.ลายสองห้อง หมายถึง ลายหลักที่มีความแปลกกว่าลายอื่น คือ ครึ่งหนึ่งของลายจะเป็นสีดำอีกครึ่งหนึ่งจะเป็นสีแดง เวลาทอจะพุ่งสวย ๒ สีแต่จะไม่ปล่อยให้กระสวยพุ่งไปจนหมดของชั้นเมื่อปล่อยสีดามายังลายที่กำหนดแล้วจึงย้อนกลับ เพราะฉะนั้นสีดำจึงมีเพียงครึ่งเดียวแล้วจึงปล่อยกระสวยด้ายสีแดงมาด้วยวิธีเดียวกัน จึงต้องมีกระสวย ๒ อัน ในการทอผ้า ๑ ผืน ลายนี้ต้องต่อกับชั้นน้ำอ้อย
- ๘.ลายแปดขอ หมายถึง ลายที่มีความเหมือนกับลายมนสิบหก แต่ย่อขนาดให้เล็กลงลายนี้ต่อกับชั้นอ้อมแดง
- ๙.ลายสี่ขอ หมายถึง ลายขนาดเล็ก มีเครื่องประกอบกระจุมกระจิมใช้สำหรับต่อผ้าขึ้นให้เด็กหญิงตัวเล็กๆใส่ ลายนี้ต่อกับชั้นตาหว่า

ในลายของผ้าขึ้นตีนจกที่เป็นลายหลักของชาวบ้านหาได้ยากยิ่ง ลายแล้วยังมีลายเล็กๆที่ประกอบอยู่ในลายหลักอีก ๖ ลาย คือ

๑. ลายนกหมู่
๒. ลายนกแถว
๓. ลายนกคุ้ม
๔. ลายฟันปลา
๕. ลายเครือขอ
๖. ลายโงะ

การทอผ้าตีนจก

การทอผ้าแบบโบราณของไทยพวนแต่เดิมจะปลูกฝ้าย และนำฝ้ายมาปั่นด้วยมือ เรียกว่า ฝ้ายเขินและย้อมสีธรรมชาติ ในการทอผ้า สีที่ใช้ในการทอผ้าส่วนมากจะเป็นสีหลัก(สีเข้ม) ซึ่งปัจจุบัน การเขินฝ้ายนั้นหาได้ยากเพราะส่วนใหญ่จะใช้ฝ้ายจากโรงงาน ทำให้กระบวนการบางอย่างในการทอผ้าค่อยๆหายไปดังนั้น เราเป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญา ควรจะอนุรักษ์ไว้ซึ่งกรรมวิธีการทอผ้าแบบดั้งเดิมซึ่งขั้นตอนการทอผ้าแบบโบราณ สรุปไว้ ๑๓ ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ ๑ การตุ๋นฝ้าย (การตากดอกฝ้าย) คือ การนำปุ๋ยฝ้ายจากต้นฝ้ายมาผึ่งแดดโดยใช้เสิง เพื่อให้ปุ๋ยฝ้ายแห้งและเลือกเอาขยะออก
- ขั้นตอนที่ ๒ การอ้วฝ้าย คือการนำปุ๋ยฝ้ายที่เลือกขยะออกแล้ว มาหีบเอาเมล็ดออกโดยใช้อ้ว
- ขั้นตอนที่ ๓ การยั้งฝ้าย คือการนำปุ๋ยฝ้ายที่ได้ มาติดด้วยกงฝ้าย เพื่อให้ปุ๋ยฝ้ายละเอียดกลายเป็นเนื้อเดียวกัน
- ขั้นตอนที่ ๔ การล้อมฝ้าย คือ การนำปุ๋ยฝ้ายที่ละเอียดแล้วมาล้อมเป็นแท่งกลมยาวประมาณ ๑ เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑ เซนติเมตรฝ้ายกลมแท่งนี้เรียกว่า ล้อมฝ้าย
- ขั้นตอนที่ ๕ การเขินฝ้าย คือการนำล้อมฝ้ายมาเขิน เพื่อให้เป็นเส้นด้าย ด้วยหลา

ขั้นตอนที่ ๖ การเปียยฝ้าย คือการนำฝ้ายที่เข็นแล้วออกจากหลา ด้วยเปีย เพื่อทำฝ้ายให้เป็นกำ หรือ ใจ

ขั้นตอนที่ ๗ การเข้าน้ำข้าวฝ้าย (การลงน้ำข้าว) คือ การนำฝ้ายที่เป็นกำหรือ ใจ ไปย้อมสี ก่อนนำไปลงน้ำข้าว (น้ำ ที่รินจากหม้อหุงข้าว) เพื่อให้เส้นฝ้ายเหนียวไม่ขาดง่าย

ขั้นตอนที่ ๘ การตากฝ้าย คือ การนำฝ้ายที่ลงน้ำข้าวแล้วมาทำความสะอาดโดยใช้ไม้ตีผงข้าวสุกออก ก่อนนำไปตาก แดดให้แห้ง

ขั้นตอนที่ ๙ การกรวักฝ้าย คือการนำฝ้ายที่แห้งแล้วมากวัก เพื่อจัดเรียงเส้นฝ้ายใหม่ให้ยาวติดต่อกัน

ขั้นตอนที่ ๑๐ การคั่นหูก คือการนำฝ้ายที่กรวักแล้วไปคั่นเป็นเครือ ด้วย ฝื่อ เรียกว่าเครือหูก

ขั้นตอนที่ ๑๑ การสืบทูก คือการนำเครือหูกมาสืบท่อใส่พิมพ์ เพื่อต่อฝ้ายยีน

ขั้นตอนที่ ๑๒ การฮ้างหูก (การแต่งเครือหูก)คือ การนำเครือหูกที่สืบท่อฝ้ายยีนแล้วมาชิงในกี เพื่อเตรียมทอขั้นตอน

ที่ ๑๓ การปั่นหลอด คือการกรอด้วยไสไม้ก้อหลอด เรียกว่า กรอหลอดด้วยแล้วนำมาใส่กระสวย เพื่อเตรียมทอ เมื่อ

ครบทั้ง๑๓ ขั้นตอนแล้วก็สามารถทอผ้าได้ ซึ่งการทอผ้าตีนจก จะต้องใช้ชนม่นในการจก การทอผ้ายกดอก ต้องมีการ

เก็บลายก่อน และขณะทอ จะใช้ไม้แป้นขิดยกตามลวดลาย เพื่อสอดด้ายพุ่ง ให้เกิดลวดลาย เป็นต้น ผ้าชิ้นตีนจกไทย

พวนมีลักษณะที่แตกต่างจากผ้าตีนจกของที่อื่นๆคือ การใช้ชนม่นในการจกฝ้ายจากด้านล่างขึ้นด้านบนบนบนเส้นยีน ให้

เป็นไปตามลวดลายโดยมิได้มีการเก็บลวดลายไว้ล่วงหน้า ผู้ทอผ้าตีนจกจะต้องใช้ความชำนาญในการจดจำลวดลาย

เพื่อให้การทอผ้าเป็นไปด้วยความรวดเร็วและการทอผ้าแต่ละแถว จะต้องใช้ความวิริยะ อุตสาหะเพราะต้องนับ

เส้นด้ายแต่ละเส้น เพื่อใส่ด้ายสีในการจกเข้าไปโดยใช้ชนม่นในการสอดด้ายสีนั้นๆ ระยะเวลาในการทอผ้าตีนจกจึง

ต้องใช้เวลาานกว่าผ้าประเภทอื่นๆ แต่เมื่อแล้วเสร็จ ผ้าตีนจกจะเป็นผ้าที่มีความงดงาม ประณีต กว่าผ้าผืนใดๆ ของ

ชาวไทยพวน

เขียนโดย ครูแก้ว รัชต์ ฌ สุขทัย ที่ ๒๓:๔๑

๗.๓ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๘. เกียรติคุณ / รางวัลที่ได้รับ

๙. ประสบการณ์ถ่ายทอดความรู้

ลงนาม.....

(นางสาวคำปอย ทูลมาก)

วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙